

De Roets en De Geschiedenis

*Geef toe: de geschiedenis zou eigenlijk de meest
overbodige vorm van kennis moeten zijn.*

*Want wij hebben toch twee ogen om te kijken
en twee oren om te horen?*

Wij kunnen dus spontaan alles weten.

*Maar neen, het
omgekeerde is waar.*

*Wij weten niets
vanzelf.*

*De geschiedenis
moet geleerd worden,*

*tot in de details en de anekdotes. En daarvoor
is De Roets ontstaan: hij is ons geheugen,
soms in alle ernst, soms met een kwinkslag.
Ik zou, bij God, niet weten hoe ik dag-in-dag-uit
mijn goed humeur zou kunnen bewaren
zonder mijn wijze scheurkalender,
zonder mijn wijze Roets.*

De geschiedenis
moet geleerd
worden.

Em. prof. dr. Frans-Jos Verdoodt

duurzaamheid
positief
loyaliteit
burgerschap
authenticiteit
hoop
verdraagzaamheid
samenhorigheid
samenlevingszorg
waardering voor de lessen die het verleden aanreikt
meerwaarde
ongebondenheid
gezonde fierheid
toekomst
permanente emancipatie
Standaardnederlands
en dialectenrijkdom

Vl@s, kruispunt van boeiende ontmoetingen

Kijk op de website voor het programma van de afdelingen in jouw streek.

🏠 Vlaamse actieve senioren vzw
Lange Winkelhaakstraat 38
2060 Antwerpen

☎ 03-233 50 72
✉ info@vlaamseactievesenioren.be
🌐 www.vlaamseactievesenioren.be

't Kan verkeren ...

... zei Bredero. Maar weet je ook welke markante vrouwen ons in hun dagboek laten meelesen?

1. Wablief? Geen vrouwen aan onze universiteit? Dan kennen ze mij nog niet! Ik wil en ik zal arts worden. Ik pak mijn valies en ga naar Bern geneeskunde studeren. Punt.
A Wilhemina Drucker **B** Isala Van Diest **C** Aletta Jacobs
2. Toegegeven: 'k had toch wat kriebels. Als eerste vrouw ooit het Amerikaanse Parlement toespreken. *I am Flemish*, begon ik en ze wisten vlug waar Vlaanderen ligt.
A Maria Nys **B** Marie van Gastel **C** Eliane Cossey
3. *De IJsvogels* van Emile Claus! Wauw ... prachtig schilderij. Ik wil ook leren schilderen en liefst bij die Claus. Ssttt ... hou het stil: ik ben stiekem verliefd op Emile.
A Jenny Montigny **B** Marthe Donas **C** Clara Peeters
4. Persoonlijkheid, poëzie, plezier, pijn en perversie. De vijf P's: die blijf ik bij mijn studenten benadrukken. 'Kijk, ons Paulientje', hoorde ik vorige week nog iemand roepen.
A Jenny Tanghe **B** Ann Peeters **C** Dora van der Groen
5. Altijd hard gewerkt in onze familie. De grootste brouwerij van 't hele Franse keizerrijk uit de grond gestampt. Maar mijn broer Leonard is gestorven. Kinderloos. Dus neem ik de 'brouwerijtuwtjes' in handen.
A Palmyra Maes **B** Johanna Artois **C** Jacoba Rodenbach
6. Mijn man? Die ligt onder de sloef. Meer nog: hij draagt zelfs mijn naam al mag dat nog altijd niet van de Belgische wet. En geef mij maar wat *fleur de matras*. Lekker sterk!
A Tante Sidonie **B** Charlotte Kiekeboe **C** Madame Pheip
7. Zo gelukkig ... In 1968 won ik toch wel zeker het Songfestival van Knokke! Mijn stem en mijn hippe kledij moeten de jury opgefallen zijn. Zeggen ze toch ...
A Ann Christy **B** Lily Castel **C** Nicole van Hugo

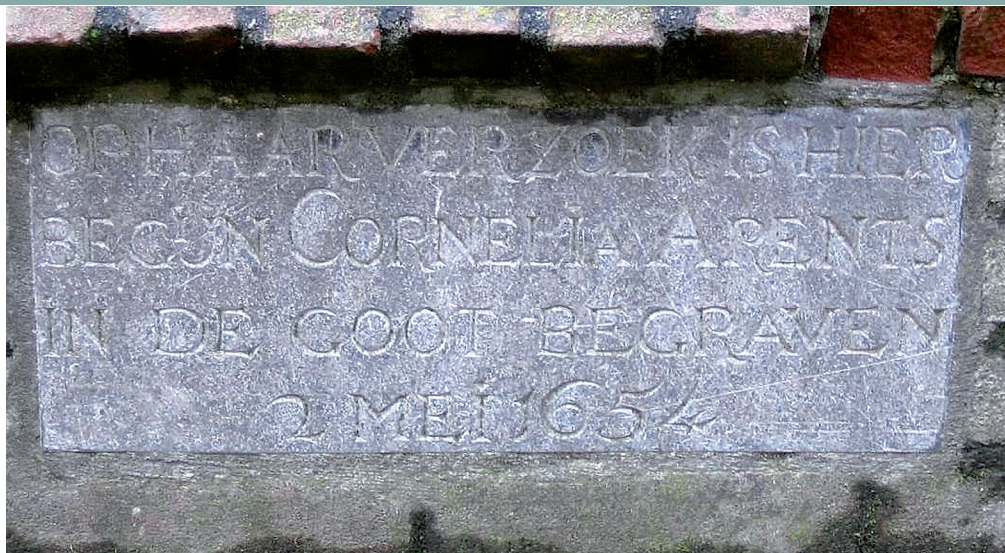
-
1. Straffe madam toch, Isala (1842-1916). Haalt in Bern het diploma geneeskunde met een proefschrift over hygiëne in de gevangissen en wordt de eerste vrouwelijke arts bij ons. En als feministe is ze een fervent verdediger van vrouwenrechten. (De Roets 2006)
 2. Tijdens WO I neemt Marie (1882-1980) dienst als vrijwilligster bij het Rode Kruis. En via Engeland belandt ze in Amerika. Voor het Amerikaanse Parlement voert ze een nooit gezien oratorisch nummerje op. Als eerste vrouw ooit. (De Roets 2015)
 3. Jenny toch (1875-1932)! Leert schilderen bij Emile Claus - die 26 jaar ouder is - en blijft tot aan zijn dood zijn minnares. Haar prachtig werk *De Tuinier* hangt vandaag in het MSK in Gent. (De Roets 2017)
 4. Dora (1927-2015) leert generaties toneelspelers acteren. Met strenge hand en met veel liefde. Ze speelt zelf in heel wat Vlaamse films. Haar bekendste rol? Pauline in *Pauline & Paulette*. (De Roets 2018)
 5. Stella-manager Johanna (1762-1840) leidt de brouwerij die opa Artois oprichtte en aanvankelijk Den Horen heet. Zowel het symbool van de hoorn als de naam Artois blijven verbonden met de brouwerij, die ondertussen de grootste ter wereld is. (De Roets 2008)
 6. Ook zo genoten van de avonturen van Nero en madame Pheip? Met dank aan Marc Sleen.
 7. Ann (1945-1984) betoverde met haar aparte stem heel Vlaanderen. Dag vreemde man ... dat heet dan gelukkig zijn. (De Roets 2008)

Oplossing:

Cornelia Arens

Van de kerk in de goot

? - 1654

Fotobron: Historische Dienst van Amsterdam

'Nee! Ik wil niet begraven worden in de begijnhofkerk in Amsterdam. Begraaf mij in het breje kerkpad bij de geut.' Een begijntje dat niet in maar naast de kerk begraven wil worden? En toch ...

Steenrijk zijn ze, de Arensen. Makkelijk toch voor dochter Neeltje! Maar hun jonge, knappe dochter wil niet zomaar van vaders geld leven. En met een rijke man trouwen? Ook niets voor haar. Nee, Cornelia wil begijn worden. Ze trekt naar Amsterdam, koopt er een klein stenen huisje – toch met vaders geld? – en in 1621 wordt ze geprofest.

En zo leeft ze jaren samen met andere begijntjes het leven van vele vrome vrouwen. Dagelijks een potje koken, de was op het bleekveld te drogen leggen, handwerken. En veel bidden onder het waakzaam oog van patroonheilige Begga. In 1645 schopt Cornelia het zelfs tot grootmeesteres van haar begijnhof.

De begijntjes volgen nauwlettend de regels van de Kerk. Maar zo eenvoudig is dat niet in de 17de eeuw. Na de Alteratie van 1578 is het gemeentebestuur van Amsterdam immers overgegaan van het katholieke naar het protestantse geloof. De oorspronkelijke begijnhofkerk kwam in handen van de presbyterianen, de Engelse protestanten. En de rooms katholieken dan? Die mogen sinds dan hun geloof niet langer in het openbaar belijden en komen bijeen in schuilkerken. Achter de gevels van twee begijnhofhuizen pal tegenover de ingang van de 'Engelse kerk', hebben de begijntjes stiekem een

kapel ingericht. En daar komen Cornelia en de anderen samen. Alleen begraven worden: dat mag nog wel in hun oude kerk.

Maar als ook de ouders van Cornelia protestants worden, is voor de grootmeesteres de maat vol. En wanneer ze stilaan voelt dat ze gaat sterven, weet ze het wel. 'Ik wil boete doen voor mijn afvallige familie. Begraven worden in de ontheiligde kapel? Voor geen geld ter wereld.' Enkele dagen voor ze sterft, roept ze twee medezusters naar haar bed. 'Ik wil begraven worden in *het breje kerkpad bij de geut*. Niet in de kerk.' Neeltje Arens sterft in 1654. Ze weet het toch niet, denken de andere begijntjes en ze begraven hun grootmeesteres plechtig in de Engelse kerk.

Einde van het verhaal? Oh nee! De volgende ochtend vallen de begijntjes van de ene verbazing in de andere. Cornelia's graf is opengebroken en de kist staat in *het breje kerkpad bij de geut*. En de volgende dag opnieuw. En nog eens. Tot Cornelia dan toch maar definitief in de goot begraven wordt.

Een echt verhaal of een legende? Een eeuw later vinden stadsarbeiders een houten kistje met beenderen. Aan de voet van het bleekveld, naast de kerk.

Elk jaar op 2 mei liggen nog altijd bloemen op de oude grafsteen in de goot. Op de steen erbij de tekst: Op haar verzoek is hier begijn Cornelia Arens in de goot begraven, 2 mei 1654. Met een schrijffout in haar naam.

maandag

30

De Kesterberg in Gooik: een ideale schuilplek voor de tong-snijders, een beruchte rovers-bende die eind 18de eeuw de streek onveilig maakte. Tijdens de Boerenkrijg was die 'berg' een perfecte uitvalsbasis voor gewapende, opstandige boeren.

Oudejaarsavond

dinsdag

31

De zee bevroren? Toch wel! Onze koudste winter was die van 1962 -'63. De gemiddelde temperatuur bedroeg -2°C. Sindsdien is de zee nooit meer bevroren.

Januari
Nieuwjaar

woensdag

1

Stryntjesdag! In Frans-Vlaanderen werd Nieuwjaar vroeger ook stryntjesdag genoemd. En er werden stryntjes gebakken: speciale, harde wafeltjes. Alleen op 1 januari.

donderdag

2

Die Gwijde van Dampierre toch! Negentien kinderen uit twee huwelijken. Zodra die zonen en dochters twaalf waren, begon zijn zoektocht naar welgestelde huwelijkspartners. Twaalf was immers de uithuwbare leeftijd.

vrijdag

3

In 1375 werd Herbrecht Zeghere in Brugge het zwijgen opgelegd. Letterlijk. Zijn tong werd afgesneden. Reden? Hij had de H. Maagd Maria bele-digd. En hij mocht meteen ook uit Vlaanderen vertrekken.

zaterdag

4

Je kaartvrienden met een weetje overtroeven? De oudste vermelding van kaartspellen in de Lage Landen komt uit 1379.

De harten symboliseerden de geestelijken. De schoppen de adel of de militairen, de koeken de kooplieden en de klaveren de boeren. De eerste kaarten werden met de hand gemaakt: exclusief dus en duur!

Einde kerstvakantie

zondag

5

Op de valreep nog een nieuwjaarscadeautje voor je vrienden nodig?

www.roetsinfo.eu/ De Roets cadeau

Han van Meegeren

Wie is de ware meester?

1889 - 1947

'Ik wist het, ik wist het!' Abraham Bredius is in de wolken. Natuurlijk wist hij het: er zouden zeker nog nieuwe Vermeers opduiken. En nu staat daar toch wel een zekere Han van Meegeren voor zijn deur, met in zijn handen de Emmaüsgangers, een authentieke Vermeer. Of Bredius het werk kan beoordelen? 't Is een meesterwerk, verkoop het aan een museum.' Van Meegeren krijgt er een bedrag voor dat vandaag met vele nullen zou geschreven worden ...

Han van Meegeren schildert in de gevangenis onder toezicht van het Militair. Gezag zijn laatste vervalsing: Christus in de tempel.

Henricus Antonius van Meegeren – Han – heeft op school indrukwekkende cijfers voor tekenen. Van tekenen zijn beroep maken? Daar wil vader niks van weten. 'Ga jij maar mooi bouwkunde studeren. Daarmee valt tenminste geld te verdienen.' Maar tussen de lessen door blijft Han tekenen en als hij met een van zijn tekeningen een wedstrijd wint, houdt hij zijn studies voor bekeken. Hij wordt voltijsd kunstenaar.

Zijn passie wordt zijn leven. Hij houdt van de oude meesters en schildert zoals zij het deden. In hun stijl, hun kleuren, hun thema's. Belachelijk toch, ridiculiseren de kunstcritici. Hoe ouderwets kan je zijn. Wat Van Meegeren schildert, was vroeger misschien hip maar heeft helemaal niets met moderne kunst te maken.

Wacht maar, denkt Van Meegeren, ik ga die critici de mond snoeren. Bredius voorop. Ik tover een echte Vermeer uit mijn penseel. Hij verhuist naar Zuid-Frankrijk en werkt er jaren aan om de perfecte techniek te ontwikkelen voor 'zijn' Emmaüsgangers. Maar wat een resultaat! Bredius loopt er met open ogen in. 'Ik wist het!'

Aanvankelijk wil Van Meegeren zijn fraude onthullen om de critici in hun hemd te zetten. Maar het geld loopt zo zoetjes binnen, dat hij van gedachte verandert. Hij schildert nog zes valse Vermeers. En niet één criticus die de vervalsing opmerkt. Het geld stroomt nu binnen. Van Meegeren komt schatrijk terug naar Nederland,

koopt een groot herenhuis aan de Amsterdamse Keizersgracht en speelt er de grote meneer.

Tijdens de bezetting zet hij zijn handel gewoon verder en zelfs Hermann Göring, de tweede man in Hitlers Duitse Rijk, tuint erin. Voor anderhalf miljoen gulden koopt hij *Christus en de overspelige vrouw*. Een echte Vermeer - Van Meegeren. Maar daar overspeelt van Meegeren zijn hand ...

Na de oorlog vinden de Amerikanen in een Oostenrijkse zoutmijn kunstwerken die de Duitsers geroofd en gekocht hebben. Een van de verkopers is Van Meegeren. Nederlands cultuurbezit aan de vijand verkwanzelen? Da's meeheulen met de vijand. Hij wordt gearresteerd voor collaboratie. En daar staat jarenlange gevangenisstraf op. Op vervalsing hooguit twee jaar cel. Van Meegeren bekent nog liever zijn fraude en wordt in 1947 veroordeeld tot één jaar gevangenisstraf. Nog voor hij zijn straf kan uitzitten sterft hij aan een hartaanval.

Om de oude meesters nauwkeurig te vervalsen, ging Van Meegeren heel grondig te werk. Hij zocht 17de-eeuwse doeken, maakte zijn eigen verf, gebruikte dezelfde penselen als de oude meesters, liet de verf uitharden en craqueleerde het doek achteraf. Of hoe nieuw oud werd ...

Driekoningen

maandag

6

Bijna 400 km. Zo lang is het riolennet onder Brussel. En elke dag verzwelgen die ondergrondse vertakkingen duizenden kubieke meters afvalwater.

dinsdag

7

In Oost-Brabant hadden beiaards vroeger drie soorten klokken. De stormklok kondigde naderend onheil aan, de kerkklok gaf het tempo van het dagelijks leven aan en de feestelijke klok speelde vrolijke en blijde liedjes.

woensdag

8

‘Een politicus is als een vlieg. Hij sterft niet in het parlement maar door de mep van een krant.’ Zeg dat oud-premier Marc Eyskens het gezegd heeft.

donderdag

9

In 1915 moest de gemeente Boom aan de Duitsers 300 BEF boete betalen. Reden? Een onbekende had op een onbekende plaats een onbekende telefoon-draad overgesneden.

vrijdag

10

In de eerste helft van de 19de eeuw werd in de streek tussen Mechelen en Dendermonde een apart hoentje gekweekt: eentje met witte pootjes en zonder veren. Maar met de kleur van een koekoek. En zo kwam de Mechelse koekoek aan zijn naam!

zaterdag

11

In 1413 kreeg Mechelen van hertog Jan zonder Vrees de toestemming om een ketting over de Zenne te spannen. Zo kon de stad de scheepvaart controleren en de inbreuken op haar stapelrecht beteugelen. ‘*Simple comme bonjour*’, zei Jan. In 't Frans want Jan, die ook graaf van Vlaanderen was, sprak geen letter Nederlands.

zondag

12

We zoeken ... een strijdknops met metalen punten.

MORGENSTER - Een goedendag daarentegen is een stok met een metalen punt.

Bernard Van Hool

De Trekvogel uit Koningshooikt vliegt uit.

1902 - 1974

Na WO II moet heel België worden heropgebouwd. Volbloedondernemer Bernard Van Hool uit Koningshooikt bij Lier ziet dat wel zitten.

Bruggen en wegen wil hij bouwen, dààr heeft het land nood aan. Klein probleem, er is nauwelijks bruikbaar 'rollend materiaal' om al zijn materiaal op de werf te krijgen. 'Dan maak ik die wagens toch zelf, zoals tijdens de oorlog.' Het rustige, rurale Koningshooikt zal het geweten hebben.

De jonge Bernard Van Hool is het manusje-van-alles op de ouderlijke hoeve in Koningshooikt. Een zekering kapot? Het jaarlijkse onderhoud van de machinerie? Een handigheidje om het werk te vergemakkelijken? Eén adres: Bernard !

Die vaardigheden komen goed van pas wanneer hij eind jaren twintig een diamantslijperij, een typisch Kempense activiteit, op poten zet. Het gezin Van Hool – inclusief echtgenote Bertha Van Asch en de snel aangroeiende kroost – boert goed maar de naderende economische crash dwingt snel tot een radicale ommezwaai. Bernard gaat dan maar voor ... kippeneieren. Echt zijn ding! Hij mag zich de volgende jaren helemaal uitleven bij het uittekenen en *finetunen* van hoogtechnologische machinale broedmachines.

Maar dan komt de oorlog, zijn broedfirma wordt helemaal verwoest. Heropstarten? Nee, da's geen optie. Van Hool ziet andere opportuniteiten. Samen met zijn jongere broer Jozef herstelt hij oude, versleten, kapotte – kortom, schijnbaar onbruikbare – vrachtwagens, voorziet ze van een fatsoenlijk koetswerk en brengt ze als nieuw terug op de markt. De vraag naar zijn 'creaties' is enorm, de Duitse bezetter heeft immers alle bruikbare voertuigen voor eigen gebruik opgeëist.

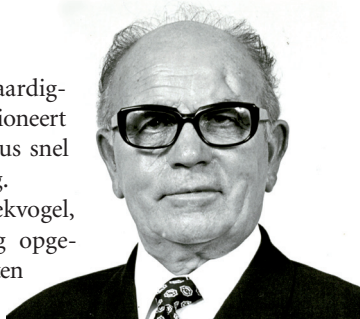
En die vaardigheid perfectioneert Van Hool dus snel na de oorlog.

Met de Trekvogel, een grondig opgelapte versleten autocar,

levert de gloednieuwe firma zijn visitekaartje af. De orders stromen binnen. Van Hool werkt immers bijzonder flexibel. Welk chassis ook wordt aangeleverd – de lijst is indrukwekkend – er kan en zal een koetswerk voor worden gefabriceerd.

In de jaren vijftig groeit het eenmansbedrijf uit tot een grote speler op de markt. Van Hool en Zonen beperkt zich stilaan niet langer tot het bouwen van koetswerken, maar levert na verloop van tijd ook – geholpen door een chassissdeal met Fiat – panklare voertuigen af. Het aanbod wordt uitgebreid, de opdrachten voor de overheid stromen binnen, de buitenlandse markt hapt meer en meer toe, ... 'Van Hool' wordt een begrip, vooral de overal in het straatbeeld opduikende autobussen vormen de blikvanger van de firma.

Eind jaren zestig zet Bernard Van Hool een bescheiden stapje terug wanneer hij het dagelijks bestuur van de firma overdraagt aan zijn ... acht zonen. Maar als voorzitter van de Raad van Bestuur blijft hij zeer aanwezig. Tot 6 maart 1974. Die dag overlijdt hij plots op een bouwbeurs in Brussel.

Vandaag werken 3700 mensen voor Van Hool in Koningshooikt. Van Hool heeft ook een vestiging met 800 werknemers in Macedonië.

